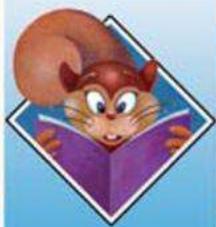

لسعو را

هژمار (۸۷)
تيلون (۲۰۰۶)
بها (۵۰۰)
ديتارن

دەزگەھى خانى يې روشنىيەرى و راگەياندى

دەزگەھى خانى ھونەرى
سەtar علۇ

نىڭاركىش
نە حمەد بىرى
e-mail. ehmedbiri@yahoo.com

كومپىوتەر
محمد ملا حمدى

بەلەتكەرى نىڭانە
نىقسىنگەمە نازار
تەڭلىت بازىرىنىڭە ئەتكەن
مۇبىعىل
nizarr_doski@yahoo.com

خودانى ئىيمىتىازى
فەئىم عبد الله

سەرنقىسكار
سەلام بالاين
e-mail. balayi.selam@yahoo.com

سکرتىرا ئەقىسىنە
پەروين عبد العزىز

پىنداجۇونا زەمانى
مەسعود خالد گۈلى

تىلەفونا سەرنقىسكارى: ٧٦٠٤٠٣٠ موبایل: ٤٥٩٤٤٦٢

تىلەفونا رېچەبەرىنى: ٧٢٤٠١٩٢

www.eduhok.net/sivore

e_mail: sivore@eduhok.net

نیکہ میں موزہ خانہ کے نگی ہاتیہ فہ کرن؟

ٹائ: مسعود خالد گولی

(موز = The muses) په یقه کا بنیات یونانی یه و رامانا وي (خوداوهندین هونهري) یه، و (موزه = Mousion) ئانکو (جهن په راستنا خوداوهندین هونهري). ئىكەمین دەزگەھ کو ناقنى وي (موزئيون) بىو، ل سەدسالا سىي بەرى زايىنى ل بازىرى (ئىسکەندەرى) يا مصرى ھاتبۇو فەكتىن. ئەقى موزەخانى دەپيا پىزانىينىن ب مەفا بۇ زانايان ۋ سەرانسىرى جىيهانى خرفة بىكەت. زانا ژى د موزەخانى فە دېيان و فەكۈلىن ژى ھەر ل وېرى دىكىن. دەپى موزەخانى فە كۆمەكا تاشتىن هونهري، وەكى (پەيکەر، ئالاقىن سەتىرناسىي، ئامىرىن نشته رگەرىي، ددانىن فىلا و كەفلن گىانە وەرين حجوراوجۇر) ھاتبۇونە بېشچاڭ كىن.

ژهینگی و تا سه دسالا نوزدی زایینی، چهندین موزده خانین ودکی فی هاتنه فهکرن، لی خودانین وان ژ شاهزاده و مهمنین مالباتان بوون و ججهین بنه جه و دهستنیشانکری بو کاری خو تهرخان نه دکرن. خوه موزده خانا بریتانیا ژی، کول ناقه راستا سه دسالا هه زدی هاتبوو دامه زراندن، کیم ته ماشه قان و در دگرتن. سورهشا فرنهسا ددرگه هن موزده خانان بو ههمی که سان فهکرن و ل سالا ۱۹۷۲^۱ نافاهین (لور) کرده موزده خانا مللی یا فرنهسا.

ئىكەمین جار ل سەدسالا نۇزدى ئاقاھىيىن تايىبەت بۇ موزەخانان ھاتىنە ئافاکىن. ئىك ژ فان ئاقاھىيان موزەخانا (ئالتىس) بۇول پايتەختى ئەلانىيا (بەرلىن) ئى، كول سالا (١٨٣٠) ئى زايىنى ھاتبۇو چىكىن.

همزی گوتنی یه کو موزد خانه کا فولکلوری ل ۱۸/۱۰/۱۹۹۸ ل بازیری مه
(دهوک) ای ز لاین حومه تا هەرینما کوردستانی فە هاتیه فە کرن و
 ناڤھینی وى دکە قىتە ب رە پەيمانگە ها ھونەرىن جوان فە.

قەرەنفل

ب: چنار بناشى

چەوا؟! ئەفھە چى
نابىيت؟! گولەك
قەرەنفلۇ ب دو
رەنگان!

زانابەرى خۇ بدە
قى قەرەنفلۇ
چەندىا جوانە!
ئەم گەلەك كىم
دېبىنин.

- ئەم پىدىقى ب
قەرەنفلەك سېينە، و دو
شىشىن تاقىكىرنى،
بوياغەك سور و ئىكا زەر
و كۆپەكى ئافى.

- دى ئان بوياغا د ناۋىئاڭى
دا تىكە دەين، ئىكا سور
و ئىكا زەر، و پاشى دى
دارەكى قى گولى كەينە
دو چەق.

- پاشى دى هەردۇ چەقىن
گولى ئىينىن و ھەر
چەقەكى دى كەينە د
شىشەكى دا و ھەر دەم بۇ
دەمەكى دى دانىن بەر
ھەتافى.

- دى بىينىن ئەف گولا
قەرەنفلۇ بۇو دو رەنگ..
رەخەك سور و رەخى دى
زەر.

دەمن ئەف گولا سېي ئافا د
شىشە دا دەمیزىت، ب رېكى
ھەردو چەقا رەنگى ژى دگەل

گەلەك جوانە بەلى ئەفھە
چەوا چىبۇو؟!

دا دەمیزىت، و
دى ئافپىتە
ھەلم، بەلى دى
ئەف بوياغا
رەنگىن مىنىت
دگەل قىن گولا
قەرەنفلۇ.

ذیروه

نا: نیمار مهمند

دهمنى ھەۋالان
فياین فيکرا
ژۇرى پاقۇر
بىكەن، ھەميان
پېككەھ
دەستىن خوھ
كرنە دناف
سەتلا ئاڭى دا،
لە و ئاڭى دا
و يېرى دا
رېشت..

زاروکه‌کن ههزار و دهرگه‌هه داری

و. نا: بابین نهوزادی

ژنکه‌کا ههزار و مینر لی مری، د گمل زاروکن خو بی ههشت سالی د کافله ژوره‌کن فه
دزیان. ئهو ژور یا بین بان بwoo.. دیوار ژی نیف نیفه بwooون. دهرگه‌هه کن داری پیشە
بwoo.. خەلکى خىر بى دكىن. ئهو چەند بwoo باران نەھاتىن. نیقارييەکن عەور تىك
ھاتن و تىك چوون، رەش و تەحل و تارى بwooون. ل ھەر چوار لا بارانى ليکر.
ژنک ھات و چوو کا دى چەوا زاروکن خو ستارە كەت... ئىنا
دەرگەهە دارى ژيپە كر و پالا وى دا دیوارى و چوو د بىنچە
و زاروکن خو كرە د كوشادا. پشتى بىنهنەکن
لەشن زاروکى د كوشادايىن دا گەرم بwoo...
زاروکى سەرى خو راكر و گۇته دايىكا خو:
- باشە دادى ئهو خەلکى ههزار و ج دەرگەهەين
دارى نەبن نوگە لېھر ۋە بارانى ج دكەن؟!!

* زەنترنیتىن ھاتىھ و دەرگەتن.

گوله‌کاتن و غه‌ریب

ب: شیلان دوّسکی

گوله‌کا جوان و بینهن خوش ل ناف چه‌مه‌کن پر ژ درک و گیا شین ببوو و گیانه‌وهرین هشکی و
نافی بین ودکی بهق و کیسه‌له و کولی دنافوی چه‌می دا بوون.

روزه‌کن ژ روزان میشه‌کا هنگفینی ل ئه‌سمانی دگه‌ریا، چافنی وی ب گولنی که‌فت.. هات سمر
په‌ری گولنی دادا و دگه‌ل وی ناخفت و گوتتی: ئه‌ی گولا جوان و بینهن خوش، کن تو ئینایه فیری
دنافی چه‌می دا، کو تو ب غه‌ریبی ژیانی ببه‌یه سمر.

گولی گوت: بای توقنی من گه‌هاندە فیری ئهز ژی ل فیری شین بووم.
میشنى گوت: ئه‌ری تو ههست ب غه‌ریبی ناكه‌ی؟

گولنی گوت: چهوا ههست ب غه‌ریبی ناكه‌م، غه‌ریبی گه‌لەك نه خوشە، به‌لئى ج کارتىکرن
لسمر ره‌شا من نه‌کريه و هه‌رچه‌وا بيت من تايي‌بەتمەندىيا خۇ يا پاراستى، و لدويف
شيانىن خۇ ئەركى خۇ بجه دئىنەم. گولى شيراڭا خۇ كرە ديارى بۇ ميشا هنگفینى
و ميشنى ژى سوباسيا وى كر و دوعا خىرى بۇ كر و خاترا خۇ ژى
خواست و فرى چوو ئەسمانا و به‌رزه بوو.

* ژ بەرتوكا (مندالان) يا (محمد مدد رەزا) هاتىيە وەرگرتىن.

خواندن

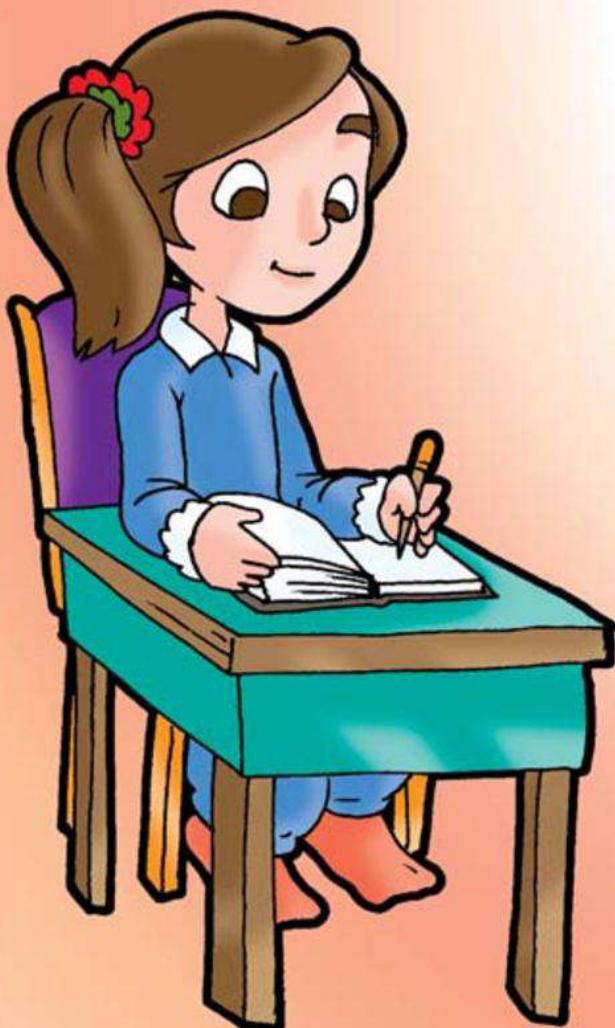
عرفان محمد محمد نهمین

ئارمانجا مەيە خواندن
ئەوی هىقى گەهاندىن
شانازى و بەختە وەرى
د ناۋىدلىان دا چاندىن

دې خويىم دا بزامن
خويىندىن پىن گەهاندىم
خويىندىن و نقيسىنى
ھەر ئەقىندارى وانم

ھەر ئەوه فەر و پىيويست
وى ئەز كرم خۆشە ويست
خواندەقان ھەمى دەما
سەركەفتىنى دنقيسىت

خواندەقان يىن پشت راستە
ھارىكار ئەقل و دەستە
شانازە و سەرفەرازە
خودان ھەلويست و ھەستە.

زارۇك

رزگار سوبىسى سكىرىمى

زارۇكىن گەش و جوان
پەرتوكا بخويىن بى راودستان
جىيەن فرى چوو ئەسمانان
دا ئەم بىچىن بگەھىنە وان
مە سۈزازادى دىگەل خواندىنى
ناراوستىن تا مرنى
قى مللەتى گەش و جوان
ئەم رزگار كەين ژ سوتىنى
تىزى رەخىن من دوزەمن
دەست و باسکىن من ئاسىن
قوتابىيمە سەرى رمن
ناراوستىم تا مرنى.

کوردستان

ب: هیوار عمه دو لقادر هجس

کوردستان خودانا چوار خزینان
خزینین وی نه زیرن
لی گله ک ب بهاترن
خرزینا نیکن زستانه
پری به فر و بارانه
سهرین چیا سپی دبن
وه خته کن زور جوانه
پشتی هنگی دهیت بوهار
ثافر چیا دهیت خوار
گولین رهنگین گهش دبن
کانی ژ نافی پر دبن
پاشی دهیتن هافین
و درزی بینهندانی و ب نهفین
فیقی تیندا دگه هیت
دلن مه پن خوش دبیت
و دهیتن و درزه ک دی
خیبر و بەردکه ته ک دی
سهری فوتا بخانی یه
نی و درزی پاییزی یه.

قوتابخانا هافینی یا ده زگاین (مین)

راپورت: په روین عهد لعزمیز

زاروکین ده لال..

ل همه می بینهنده دانین هافینی (ده زگاین گشتی بی هه ریمن بو کار و بارین مینا) قوتا بخانین هافینی ل گوند و ده فه رین گه له ک (مین) لئه هاتینه چاندن ټه دکه ن،
بو هندی خه لکن گوندی ژ فی مه ترسیم بهینه ئا گه هدارکرن.

نهه ساله قوتا بخانا هافینی ل ناوچا (چه مانکن) هاتیبوو ټه کرن و تیدا (۱۰۰) قوتا بیان پشکداری کربوو و وانین (ودر زشی، شانو، هونه ر، موزیک، زمانی ئنگلیزی، چیر ټک، فیر بیونا کومبیوتھری و هشیاریا مینا) ده اتنه گوتون. سفوردہ ژی د ئاهه نگا ده رجوانا ژنی قوتا بخانی دا ئاماده بوو و چهند قوتا بیان ب ژنی
رهنگی لدور قوتا بخانی گوت:

۱) لاهیجان عه‌دنان عومه‌ر / ۱۱ سال:

مه گلهک مفا ڙئی دیت، چونکی
گلهک مین ل چه‌مانکن هنه، فیجا
ئه‌گهه جارهکن مه مینهک دیت دی
زانین چهوا خو ڙئی بپاریزین و من
پشکداری د شانوگه‌ریا کیفرویشکن دا
کر.

۲) عه‌ل مجه‌مهد عه‌بدوللا / ۱۴ سال:

مه د فی قوتابخانی دا پیزانین لسهر
شانو و مینا وهرگرتن و ئه‌م ڙئی دی
شیره‌تا ل هه‌فالین خو کهین دا نه‌بنه
قوربانیین مینا.

۳) ریزین شسماعیل / ۱۰ سال:

قوتابخانا مه يا خوش بooo و من پتر ڙ
هه‌می وانا حه‌ز ڙ وانا شانویی دکر و
ماموستایین مه گلهک د باش بوون و
هیقیه هه‌می هافینا ئه‌ڻ قوتابخانه
ڦه‌ببن.

گه‌لی زاروکان..

ناوچا چه‌مانکن ڙگلهک گوندان پینک
دھیت و دھیته زانین کو رژیما به‌عس
(۶۶) زه‌قیین مینا ل ڦان گوندان
چاندینه و هه‌تا نوکه (۱۸) که‌سان ڙ
ئه‌گهه‌ری په‌قینا مینا گیانی خو ڙ
دھست دایه و (۲۹) بریندار بووینه کو
هه‌می ڙئی خه‌لکن فی ناوچن نه. له‌وما
هیقیدارین دھمنی هوین دچنه
سه‌یرانا ل فی جهی خوشن گوزاری
هشیار بن و نه‌چنه د ناڻ زه‌قیین مین
ریز دا نه‌وین کو نیشانین مینا لى
هاتینه دانان و هیقیه به‌ردہ‌وام
دھزگهه گشتی ین هه‌رینم بُو
کاروبارین مینا ڦان قوتابخانان ڦه‌کهن
بو هشیارکرنا قوتابی و خه‌لکن
ددھه‌ری.

بەریکان گیانه وەدان

و: زەھرا رەشید پېرىۋە مەرى

ل دارستانە کا گەلەك مەزن و خۇش و تىرى داروپار، ھەمى گیانە وەر كۆمبۇون و بىريار دان
كۆ ناھەنگە کا سالانە دەگەل ھاتنا وەرزى بوھارى بىگىرن؛ چونكى دەقى بەریکانى دا دى
سەردارى دارستانى يىن نوى هيئتە دانان.

وەكى ھەر جار بەریکان گیانە وەران ھاتە كرن، ل دوماھيا ئاھەنگى ئەق گیانە وەرە بۇونە
گروپ گروپ و ھەر ئىك ژان نويىنەرى خۇ دەقى بەریکانى دا ھەبۇو، ھەمى بەزۈك بۇونە
ئىك رىز و راوستيان، دا بىكەنە غار كا كى دى بىتە سەركەفتىي ئىكىن و گیانە وەرىن دى،
زرافە، خەزال و مەيمىوينك بۇ پشتە قانىن و سترانگۇتنى بەرھەق بۇون.

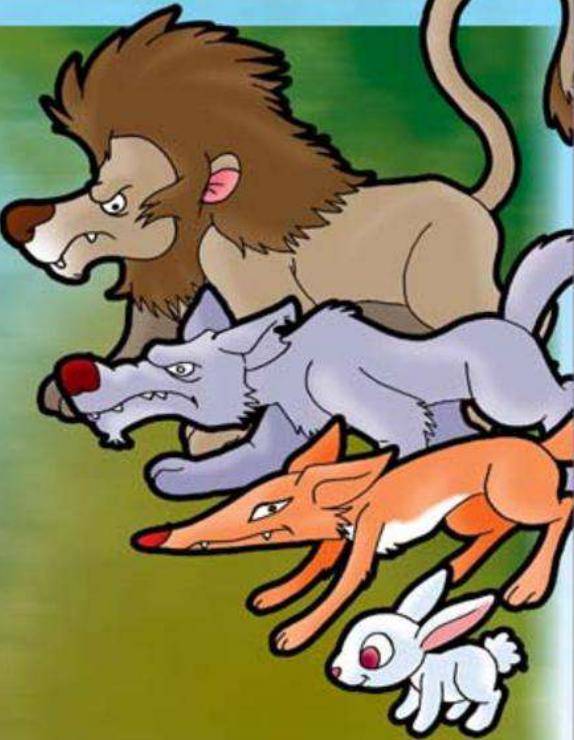
بەزۈك گەلەك د كەيفخۇش بۇون بۇ پشىدارىي د بەریکانى دا و لۇزنا دادودرىنى ژ (سەمى،
پشىكىن و بىزنى) پىكھاتبۇو، كۆ ئەنجامىن دوماھىن رابگەھىن و بەزۈك ژى (كىفرويشك،

گورگ، روېشى و شىئر) بۇون، و خۇ
ئامادە كرن بۇ غاردانى.

بەلنى گورگى گۇتە خۇ ئەز دى خۇ
نېزىكى كىفرويشكىن كەم و خۇم دا
ئەز يىن ئىكىن بىم، و روېشى ژى ھەر
وەگۇت. بەلنى شىئىرى گۇت؛ ئەز دى
ھەمىا خۇم دا ئەز يىن ئىكىن بىم. لىنى
كىفرويشكى حوجان ج تشت نەگۇتن و
غار دا.

ھەر ئىك ب لايەكى دا چوو دا بەرى
ھەڤالى خۇ بىگەھىت و ل دوماھىن
كىفرويشك بەرى ھەميان گەھىت و
گەلەك و دستىا و گەلەك زەممەت
بر. بەلنى ھەمى مان ل ھېقىيا

گیانه و درین دی هه تا نه و ژی بگه هن.
پشتی ددهمه کنی کورت رویشی گه هشت و زکن وی
تڑیبه و ین دبیزیت: نهز گیرف بووم؛ چونکی من
هیلینا چووچکن و هیکین وی قورتال کرن ژ بمر
قهله رهشکن؛ ژ بهر کو نهز حمز ژ زولن ناکه م.
ئینا لئنا دادو هرین گوت: رویش تو نهین
راستگویی؛ چونکی گورگی تو دیتی ددهمن ته
هه می قهله رهشک و چووچک خوارین.
رویشی گهله ک توره بوبو و گوت: کانی گورگ؟ ج پن
نه قیت نه و ژ بهری کانی ده رکه فت پشتی که ره کن
په زی دیتی و نه قه نهز دی چم بیزمه شقانی
بهری نه و بخوت.

پشتی ددهمه کی شیر هات و خوین یا ب دهقی فه و

گوت: نهز گیرف بووم؛ چونکی من خهزال ژ در بین کوزه کین نیچیر قانی رزگار کر.
بهلن لزنی گوتی تو ژی نهین راستگویی؛ چونکی ته خهزال جوان خوار و خوینا وی یا ب دهقی
ته فه.

پشتی هینگی شیری گوت: ل من ببورن، بهلن راسته من یا خواری.
دوماهیا بهری کانی لزن دادو هرین گوته کیقرویشکن پیروز بیت تو سه رکه فتیا نیکن ده رکه فتی.
گهله ک که یفا کیقرویشکن هات و گوت: هه ر که سی ب ئئنیه ته کا پافز بچیته کاره کی، دی ئه نجامین
باش ب دهستخوفه ئینیت.

* زیده ر: مفا ژ تورا ئىنتەرىتىنى ھاتىه و دېرىتن.

ئە حمەدی خانى

بلند مەممەد

زاروکىن دەلال..

دەنگىزى دە، دە بىزاشى كەين
چەند پەيکەرین د ناڭ بازىرى دەھوك
دەل سەرین فلكا و سېرىيانا ھاتىن
دانان بۇ ھەودىيەن خۇشتىنى بىدىن
ناساندىن، كۆھەر ئىك ژ وان
گەنگىيەكە مەزن ھەيە.

ئىك ژ وان پەيکەران ژى، پەيکەر ئە حمەدی خانى يە. گەلهك ژ ھەۋالىن مە يىن زاروک
دېيىز ئەڤنافە من يىن گوھ لىبۈسى، بەلى ئە و كىيە؟ و بۇچى پەيکەرەك بۇ ھاتىيە چىكىرن
و فلکەيەك ل ناڭ بازىرى ب ناڭ وىيە؟

زاروکىن دەلال..

دە بۇ ھەوە يىن خۇشتىنى بىزىن كا ئە حمەدی خانى كىيە؟
ئە حمەدی خانى زانايەكى مەزن و ئىك ژ رەۋەشەنلىرى و فەيلەسۇفىن مللەتنى كوردى. ناڭنى
وى (ئە حمەد ئەلىاس روستەم) و ژ عەشىرا (خانى) يانە.
ل بازىرى (بايەزىد) ژ دايىكبووچى و ل مىزگەفتا (مرادىيە) خواندىيە و ل (ئە خلات، ئورفە
و بتلىيس) خواندىنا خود تەمام كرييە و سەرا (بەغدا و مسرى) دايىه.
دېرۇكَا بۇونا وى، وەكى ئە و ب خود دېيىت:

لەورا كۆ دە ما ژ غەيىب فەك بۇو
تارىخ ھزار و شىئىست و يەك بۇو

ئانکو سالا (١٠٦١) مشه ختى بهرامبهر (١٦٥٠) زايىنى ژ دايکبورووه.

بهرهه من هەرەمەزنى نشيسي يى ئە حمەدى خانى (مم و زين)ه، كۆ ب شاكارەدا بهادارا ديرۇكا ئەدەبیاتا گەل كورد دەھيته نياسين. پاشى (نوبهارا بچووكان، ھەلبەست و ھونراوه و عەقیدا ئيمانى) ژى نشيسينه. ھەروھسا گەلەك ھۆزان ب عەرەبى و فارسى و توركى ژى ۋەھاندىنه، كۆ شارەزايى د ۋان زمانان ده ھەبwoo. خانى خزمەتكا مەزن بۇ زمان و رەوشەنبىريما كوردى كرييە.

رەحەمەتى (عەلانە دىن سجادى) لىسەر مىرنا ئە حمەدى خانى نشيسيه و وسا ديار كرييە، كۆ ل سالا (١١١٩) مشه ختى بهرامبهرى (١٧٠٧) زايىنى ل بازىرى (بايەزىدى) چووې بەر دلوفانىا خودى، كۆ نەھو ژى گۈرى وى ل رۇزىھەلاتا بازىرى يە و بۇويە زىارتگەھ.

قىنجا زارۇكىن دەلال..

دەمى ئەم پەيکەر ئە حمەدى خانى ل ناف بازىرى خود (دەھوك) ئى دېيىنин، ژېھر كۆ ئە و ئىنگ ژ شارەزا و فەيلەسۇف و رەوشەنبىرەكى كوردى مەزن بۇويە و نافەكى ديار و چرىيسىدارە د ديرۇكا گەل كورد و ئەدەبیاتا وى دا، لەورا پەيکەرەك بۇ ھاتىيە چىكىرن. ئەف پەيکەرە ژى ژ دروستكىرنا ھونەرمەندى پەيکەرساز (رەشيد عەلى) يە.

* زىدەر: ئە حمەدى خانى، مەم و زين، شەۋەھەمكىن و قەكولىن، ئەمەيىشى توسمان، ١٩٩٠ بەندى.

سیز و به ختین زاروکان

باگوردان: (۲۳/۲ تا ۴/۲)

خوژ خیزاننا خو دویر نه که؛ ژ بهر کو ئه و پیدقى نیزیکبۇونا
تهنه و رۇزا بەختى تە پىنج شەمبە.

گۆلک: (۴/۲ تا ۵/۲)

ل دويىش هزرا خو يا دروست بىيارا خو بده و نەھىلە ھەۋال
كارتىكىنى لىسر تە بىكەن.

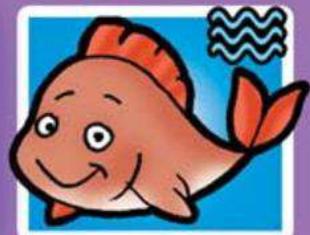
بلبل: (۵/۲ تا ۶/۲)

بەس خوژ قوتاپخانى بترسىينە؛ چونكى ئە و تاشتى تو هزر ژى
دكەي وەسا نىنە و كارى خو نەھىلە بۇ سوباهى.

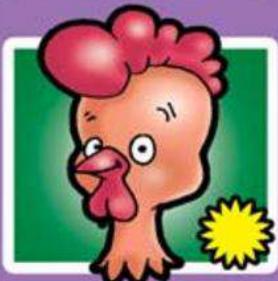
ماسى: (۶/۲ تا ۷/۲)

ئە و ئارىشىن ھافىنى بۇ تە چىبۈوين ژ بىر بىكە؛ چونكى
رىيکىن خوينىدنا تە تىكداينە، بەلى تە دەلىقەكا باش ھەيە
ئەگەر خو بگۇھۇرى.

دىكىل: (۷/۲ تا ۸/۲)

ل فى ماودى گەلەك ھشىار بە دا تو تووشى شاشيا نەبى. رۇزا
دوشەمبى دى كەيفخۇش بى.

پەلاتىنەك: (۸/۲ تا ۹/۲)

ئە و بىزاقىن خرابىن كو تو ل قوتاپخانى دكەي د بى مفانە و وى
رىيکى بەھىلە و خو پتر نىزىكى مامۇستايى خو بىكە.

ئىشان باسى

پشىك: (٢٣/٩ تا ١٠/٢١)

هندەك هەفالىن تە حەز ژ تە ناكەن و ئاستەنگا د رىكا تە و
هەفالىن تە دا پەيدادكەن، بەلى باودر نەكە و خۇز ھەفالىن چاك
دويير نەكە.

مار: (٢٤/١٠ تا ١١/٢٢)

دەملى ل قوتابخانى رىينووسا خۇز نەنجام دددى خۇ دو دل نەكە و
هند گەلهك پەيضا تە نېيسى ژى نەبە.

كمۇ: (٢٥/١١ تا ١٢/٢٢)

گوهى خۇ بده كەسىن ژ خۇ مەزنتر يان دى تووشى ئارىشەكا مەزن
بى. رۇزا بەختى تە چوارشەمبە.

كارك: (٢٦/١٢ تا ١٣/٢٢)

خۇ ژ وانا خۇ نەترسىنە و تشتى تو نەزانى بىزە دايىك و بابى خۇ،
چونكى ئەن زانىن تە ج ئارىشە ھەنە.

داس: (٢٧/١٢ تا ٢٨/١)

تو گەلهك حەز ژ هەفالىن خۇ و دەدوروبەرىن خۇ دكەى، بەلى
ھشىyar بە هندەك هەفال جەنى مەترسىنە. ژمارا بەختى تە (٥)ھە.

كىسىلە: (٢٩/٢ تا ٣٠/٢)

د ۋى ماودى دا تو گەلهك شرينيا دخوى بىنى ھزرا نەساخيا بکەى،
لەورا دى تووشى هندەك ئىشان بى.

پەزەمینا زارۇكىن

گوھدارى

دەلەل عابد دەسمەن
قوتابخانا سەرۋەك

ھەبۇو.. نەبۇو.. كەس ژ خودى مەزنتر نەبۇو.. ئىنكەكى زارۇكەك ھەبۇو، ئەڭ زارۇكە نە يى گوھدار بۇو.

رۇزەكى دايىكا وى گوتى: كورى من، وەرە نېقىرۇيە بۇ خۇ بىنەم.
كۈركى گۆت: ئەز نانىم.

دايىكا وى گوتى: بىنەم، ھەكمەر تو ژ خەو رابۇوى ئەزدى تە بەممە باخچىنى گىانەوەرا.
كۈركى گۆھن خۇ دا دايىكا خۇ و نىقىست. دەمىن رابۇوى دايىكا وى بىرە باخچىنى گىانەوەرا و ھەردە پىكىمە دلخۇش بۇون؛ چونكى گەلەك گىانەوەر دىتن.

ھەفالىن خۇشتى..

ھېنى دىكەين ھوين ژى گوھداريا دايىك و بابىن خۇ بىكەن، دا ھەر دەم سەرقەراز و كەيىف خۇش بن.

قوتابخانه

خالد خەيرىئەنەمەد

قوتابخانە وارگەھى زانىنى
قوتابخانە وارگەھى زىينى
قوتابخانە فيرگەھا زانىنى
ئەم فير دېبىن ل قوتاپخانى
بۇ خۇ دكەين يارىيا خەزانىنى
ئەم دىپارىزىن قوتاپخانى
بۇ ئاشتىنى و زيانى.

بويكا من يا خوشتىنى

فاتما الزهمأ جهاد
پۇلا چوارىن / قوتاپخاناتا ھەدىرىن

بويكا من، هەى بويكا من
تو خوشتقىيا دلى من
ئەز و توهەر ھەۋالىن
دې پىكىفە يارىكا كىن
دې چىنە جىهانەك دى
ئەز دەيكم و تو بويكى
دې بىزىمە تە كچا من
تو خوشتقىيا دلى من

سەقۇرە ھەزمار (۸۷)

زاروکین به هر کمدند

جوان جیهاد مددخت

به رهمه قکرن: په روین عهد لاعمه زیز

(**جوان جیهاد مددخت**) ژین وی (۱۲) سالن و قوتابیه و
ئەف ساله ب پله یا (۹۹) ل پولا شەشى سەرتايى
دەرچۈويه و بۇويه قوتابیا شەشى لسەر ئاستى
پارىزگە دەھۆكى و ياخىن ئەستى لسەر ئاستى هەرىيما
کوردىستانى. نوكە ژى يال پولا ئىكى ل نافنجىا (**ئالا ياخىن**).

(**جوان**) دېيىزىت: ئەز گەلەك حەز ژ زانىنى خواندى دىمەن، بەلى من ھىندەك ئارەزووين دى ژى
ھەنە، وەك:

۱/ ئەقە دو ساله ئەز يادتىما تەنسا ئەردى دا، و ب ھەلکەفتا (۱۶) ئى تەباخى مە قارەمانىيەك كر و ئەز
يا ئىكى دەركەفتىم لسەر ئاستى دەھۆكى ياخىن ئەستى دىيارىيەك دانە من بۇ سەركەفتىنا
من.

۲/ هەروەسا ئەز حەز ژ وەرزشا غاردىنى دىمەن، ئەقە ساله من ب ناڭ قوتابخانا خۇ (ھەندرىن ياخىن
سەرتايى) پىشكىدارى د قارەمانىا قوتابخانان دا كر. دۇن قارەمانىيىندا قوتابخانا مە ياخىن دەركەفتى
و من (ميدالىيەك) وەرگرت.

۳/ دىسان ئەز حەز ژ ھۇزان خواندىنى ژى دىمەن، من گەلەك جاران ھۇزان بىت خواندىن ل قوتابخانا
خۇ، و من پار د قىيىتەقلا باپىرى خۇ يىن شەھيد(سەيدا سالح يوسىف) دا بەشدارى كر و جەماوەر
گەلەك ب ھۇزان خواندىنا من كەيىفچىسى بۇون و گەلەكان شىرىت ل من كىن كو ياخىن بەرددوام بىم لسەر
ھۇزان خواندىنى.

ھەروەسا (**جوان**) دېيىزىت: من ھىندەك ئارەزووين دى ژى ھەنە، وەك: (شەترنج و فېربۇونا زمانا).
لەوا ئەز حەز دىمەن ھەمى زارۇك ژى گەلەك پويىتە ب زانىن خواندىنى بىدەن، چونكى ئەو رىكا
سەركەفتىنە ولاتى مەيە.. ھەروەسا پويىتە ب وەرزشى ژى بىدەن، چونكى گەلەك ب مقايمە بۇ مەزى و
ساخلەميا لەشىن مە.

سەبارەت گۇفارا (**سەفورە**) دېيىزىت: ئەقە چەند ساله ئەز دۇن گۇفارى دخويىن، كو گۇفارەكى گەلەك

مفادار و خوش و لایه و وینین وی ژی گلهک د جوانن، لی ئەز حەز دکەم گۇۋاراسقۇرە بايەتىن وەرزشى زىدەتر لى بىكەت. دىسان ئەز ھېقىدارم ھەرسال بەرى سالرۇزى دەركەفتىن ئىكەم گۇۋارا سقۇرە، بەرىكانەكىن چىكەت بۇ زارۇكىن ژىن وان ھەتا (١٧) سالىن، ئەو ژى بەرىكانەك بىت ب ھۇزانا و چىرۇكىن كورت يان ژى ب چىرۇكىن وينە كرى و ژ بەرى دو ھەيىغا بىزىنە زارۇكان دا خۇ بەرھەف بىكەن و ھەر كەسى د قان بەرىكانان دا سەركەفيت بلا ل گۇۋارى بەلاڭ كەن و دىيارىيەكىن بىدەنى.

(جوان) لىدور ھېقىيەن خۇ بۇ پاشەرۇزى گۇت: ھېقىدارم كوردىستان ھەر ب ئاشتى و تەنەھى و نازادى بزىت و ھېقىيەن من يىن كەسايەتى ژى ئەمە كۆ ئەز بىبە قارەمانەكا مەزن د تەنسا ئەردى دا، ئەو ژى ب ھارىكاريا ھەردو مامۇستايىن خۇ (عىماد مىسەھا) و (ئاقدەل حەسمەن) و ئەز گەلەك سوپاسىا وان دکەم كۆ ئەز گەھانىيە فى ئاستى. ل دويماھىيەن ژى (جوان) ئى سوپاسىا گۇۋارا سقۇرە كر بۇ ۋى ديدارى و داخوازا سەركەفتىن و بەردىۋامىيەن بۇ خواتى.

ئەم ژى دخوازىن نموونىن وەكى (جوان) ئى د مشە بن د ناڭ جقاڭى مە دا و ب پىشىقەچوون و سەركەفتىن خوه، بىنە خەممۇر و ئاڭاڭەرین پاشەرۇزى كوردىستانى.

قوتابی و خو بە راھە قىرن بۇ قوتاپخانى

نا: هېزتا وەيىسى

پەيمان خەليل

ئارام وەيىسى

ھەلز فەرسەت

عومەر عەبدولكەرىم

لولاق ئازاد

زارۇكىن دەلال..

نوكە قوتاپخانە يا قەبۇوى و دەرگەھەن زانستى بۇ مە يى ئامادەيە و ئەم ھەمى ھەۋال مژۇلى چۈونا قوتاپخانى نە. ل سالا نوى ياخوانىنىڭ ژە جل و بەرگان و ھەروەسا كەلۋەلىن خوانىنى و....ھەندى.

د گەريانا مە دا بۇ بازارى دەھۆكى مە دىت قوتاپبىان دەگەل دايىك و بابىن خو، خۇ ئامادە دىكىن بۇ خوانىنگەھەن. مە ئەق ھەۋالە دىتىن و دىيدارەكاسەرپى دەگەل وان كر:

(١) ھەلز فەرسەت / قوتاپخانى سن گرکا - پۇلا شەشى سەرتايى:

ز بەركو تىشىن من يىن قوتاپخانى يىن كەقىن بۇوين، ز بەر ھەندى ئەز و دايىكا خۇ يىن ھاتىن بۇ كەرپىنا كەلۋەلىن من يىن قوتاپخانى.

(٢) عومەر عەبدولكەرىم / قوتاپخانى بەھدىيەن - پۇلا ئىكىن سەرتايى:

كەيفا من زۇر ياخاتى و ئەز پېرۇزباھىن ل ھەمى قوتاپبىان دەكەم.

(٣) پەيمان خەليل ئىسماعىل / قوتاپخانى چەرىشك - پۇلا پىنجى:

ھىقى دەكەم دەن سالا خوانىنى دا خەونىن مە بىنە راستى و سەركەفتى بىن د ھەمى وانىن خۇ دا.

(٤) ئارام وەيىسى يوسف / نافنچىا مەمنى ئالان - پۇلا ئىكىن:

ئەز گەلەكىن بەختەورم كە ئەقىرۇ ھاتىم بۇ كەرپىنا جل و بەرگان بۇ قوتاپخانى. ب راستى قوتاپخانە ھىقىيا پاشەرۇزى يە.

(٥) لولاق ئازاد / قوتاپخانى زانىيارى - پۇلا چوارى سەرتايى:

كەيفا من زۇر ياخاتى و من بۇ خۇ چانتهك و جل و بەرگىن قوتاپخانى يىن كەرپىنا و ھىقىدارم ھەمى قوتاپى دىزىرەك بن و باش بخويىن.

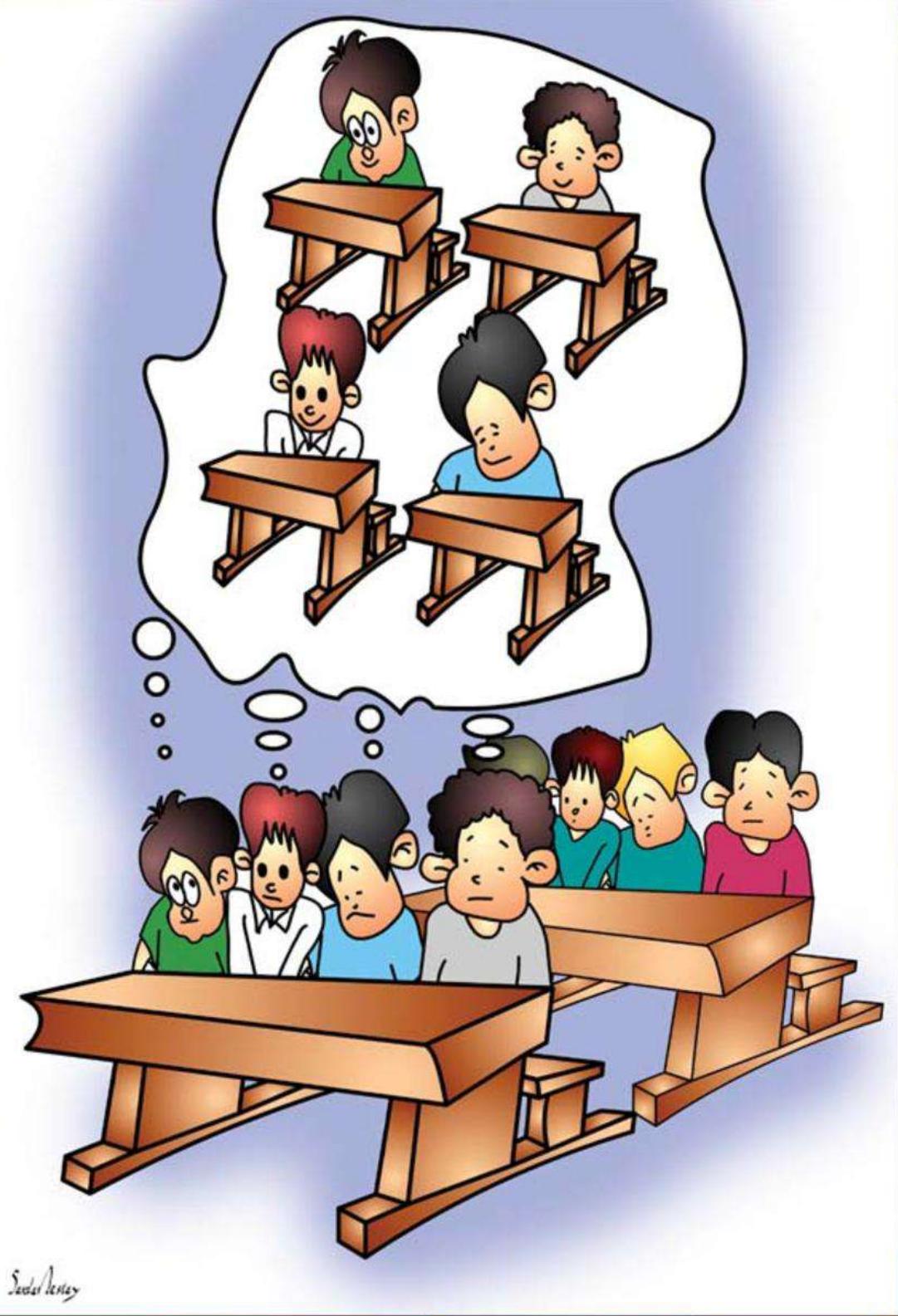
دوبارە بخىرەاتنا سالا نوى ياخوانىنى دەكەين و ھىقىدارىن سالا سەركەفتىنى بىت بۇ ھەمى قوتاپبىان.

سهردادار کیشی

پارک

بەریکانه؟

پرسیارین قى هژمارى:

۱) جىهان ژ چەند كىشودران بىك دھىت؟

(٧ - ٦ - ٥)

۲) زەنگىنتىرىن دەولەت كىشكە د جىهانى دا؟

(ئەمريكا - روسيا - چين)

بەرسقا پرسیارین هژمارا بۇرى:

بەرسقا پرسیارانىكى: ستوکهولم

بەرسقا پرسیارادۇرى: توکيوا

بەرسقا پرسیاراسى يىن: ھەولىر

پشتى گەلەك زارۇكان بەرسقا پرسیارین مە دايىن و
بەرسقىن دروست ھاتىنە ھەلبىزارتىن، و پشتى پىشنى،
خەلات بۇ ئان زارۇكان دەركەفتىن:

۱) كىكى مەممەد سەلەيم

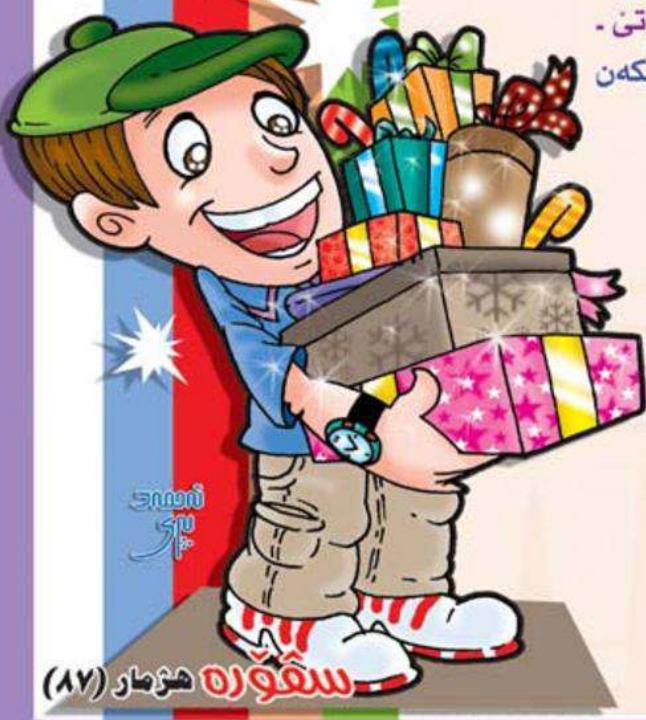
۲) روپەل سەلام

۳) مە حمود ئىسماعىل حەسەن

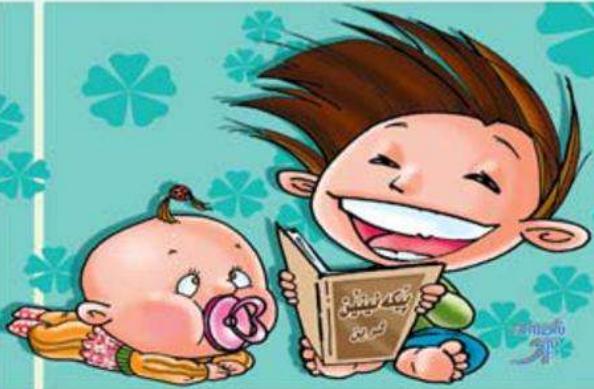
ئەم بېرۈزباھيا ئان ھەۋالان دىكەين و ھىفييە پشتى
دەركەفتىن كۇفارى، سەرددانا بارەگايىن كۇفارا سقۇرە
يىن نوى ل [اتاخى رەزا، جادا شەھىدىن ئىكى شواتىن -
بەرامبەر پىشانگەھا گەلەقىز ياخونكاريا بويىكا] بىكەن
دا خەلاتىن خۇ وەربگەن.

تىبىتى:

داخوازى ژ وان زارۇكان دىكەين يىن پىشكىدارىن د
كۇفارا سقۇرە دا دىكەن، ھەر بابەتهكى بەھىئىن ناھىن
خۇ يىن سىنقولى ل سەر بىنچىسىن و دىگەل دا وىنەيەكى
قىرىكەن.. ب تايىبەت دەملى ھوين پىشكىدارىن د
بەرىكانى دا دىكەن دا ژ مافى خۇ بىن بەھر نەبن..
دىگەل سوپاسىيان.

پیکنین

۱) زلامه‌گی پرسیار ژ کارمه‌ندی کارهین کر و
گوتی: بوچی تو نه‌هاتی زدنگلا مه چیکه‌ی؟
کارمه‌ندی گوت: ئه‌ز هاتم، هندی من زدنگلا وه
لیدا، به‌لی وه درگه‌ه نه‌فه‌کر.

نه‌قین ره‌شید عومه‌ر

۲) جاره‌کن دزیکه‌رهک چوو ماله‌کن هه‌می
تشتین مالن برن و گوتة خودانی مالن: کا
وهره هاری من قئی بوفیی بینه ژ ددرقه.

دلقین ره‌شید عومه‌ر

۳) مامؤستای گوتة قوتابیه‌کی: ئه‌گه‌ر بابن ته سه‌د
هزار دینارا دهیندار بیت و لسمر فهربیت کو قی
دهینی ب دده هه‌یقان ئه‌دا بددت، دی هه‌یقانه
چه‌ندی ددت.

قوتابی گوت: خو دیناره‌کن ناده‌ت!
مامؤستای گوت: روینه‌خواری، تو د پسیاری
نه‌گه‌هشتی.

قوتابی گوت: نه مامؤستا تو د بابه‌تی من ناگه‌هی!!

کیکر

Şemalkek ku nevemirit

Berhevkirin: Fehîma İbrahîm

Zarokên delal..

Hûn dizanin rêkek ya hey bo çêkirina
şemalkekê ku heker pif kenê jî navemirit!

Bi tine dê bi rêkekê vemirit, ew jî heker oksicîn
jê hate birîn.

Heker we hez kir bi vê serborê rabibin, we
pêdivî bi parçeyeka pembî yan jî ya kitanî
heye di gel hindek xuwê ya xwarinê û
şemalkekê.

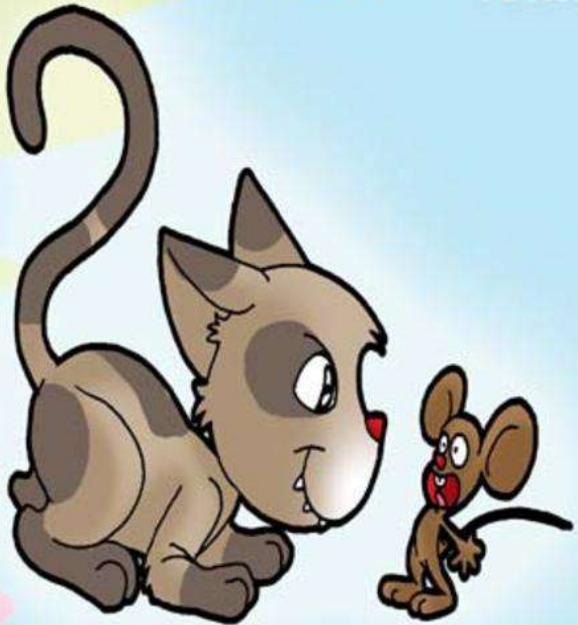
Ewê parçeya pembî yan ya kitanî di xuwê re
bihêle, paşî wê parçeya di xuwê re têrbûy, di
şemalkê bi aîne û şemalka xwe hilke û bizavê
bike ku bivemirînî.

• Jêder: Pirtuka serborêñ Kîmyayî û fizîkî

Çend pêzanînek li dor pişikê

A: Revîn Ekrem

Pişik mişka naxot xo heger ya bîrsî -
jî bît heta têr yarya pê neket.

- Pişik melevaniya dizanît, belê hez ji
avê neket.

- Pişik hez diket bi şevê bimînîte di
jorve; çunkî wî demî wê zû sar dibît.

- Pişik gelek zû hest bi tiştî diket û
çend metirsî ya jê dûr bît, guh lê dibît
.xo heger ya nivistî jî bît

پیشکوچین سفواره

نایه خدالل مسیح محمد نه زیر

هیبہ خدالل مسیح محمد نه زیر

جوان عده‌هر عهل

یه‌حیا مسیح محمد سه‌عید

مهاتین خسرو

هه‌لات خسرو

نادیا مسیح محمد نه حمید

ستیرین سالح

سرورود قهیس

شاهیده مسیح محمد سه‌عید

ذیراهیم خدالل مسیح محمد نه زیر

مسیح محمد خسرو

عیسیا رشید مسیح محمد

حسنه عده‌هر مسیح محمد

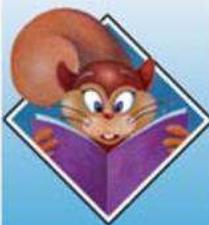

نه حمید مسیح محمد

شوعله‌یب خدالل مسیح محمد نه زیر

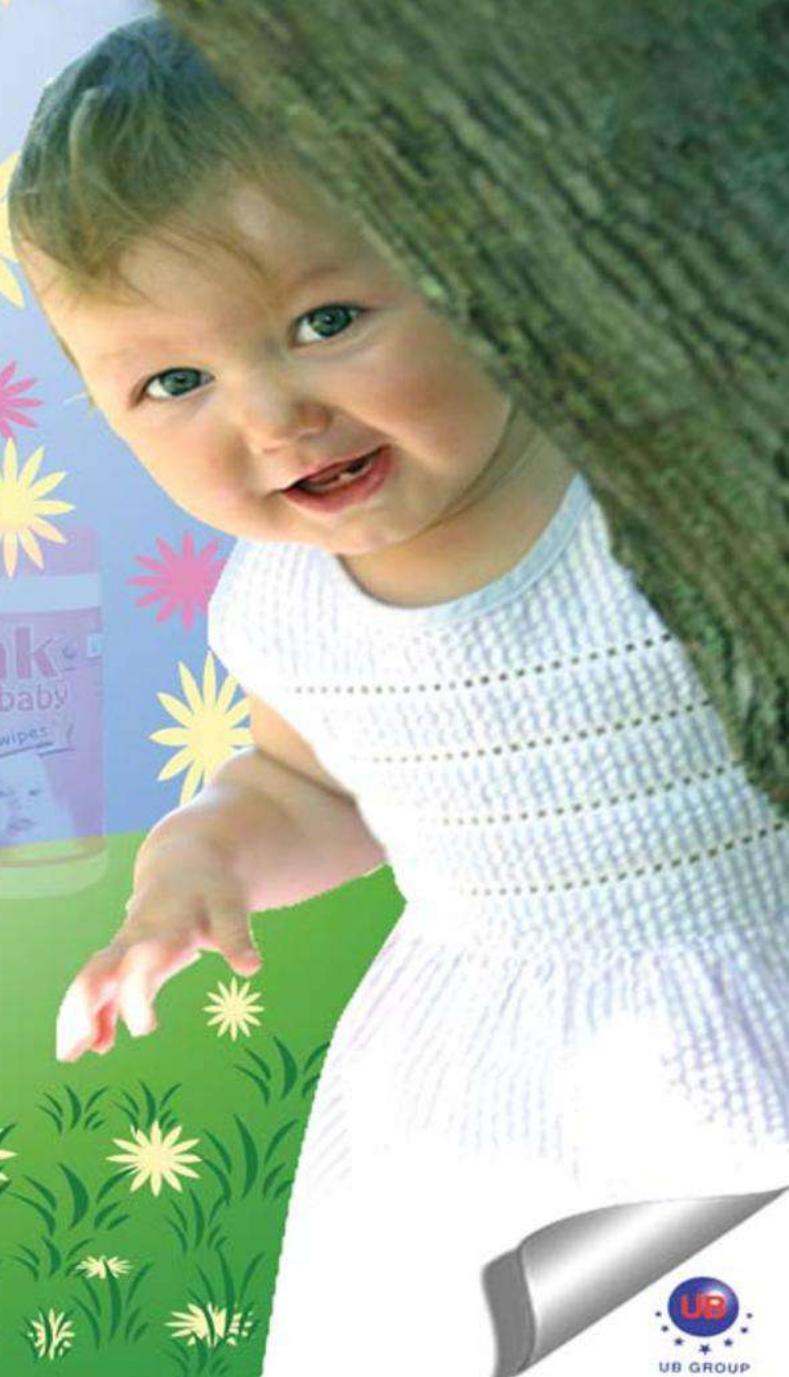

Hijmar 87
Ilon
2006

Sivore

pak

دەشكە زاخو
رئىكا نىبراهىم خەلیل

Korek: 07504505019

Mobile: +905324099205

Fax: +905222192024

Beuro: 7340086

Fact.: 7330184

www.ahramfood.com
info@ahramfood.com

